Nr. 4. 21 Czerwca 1891. Rok VII.

Wychodzi w każdą niedzielę podczas pory kąpielowej.

PRZEDPŁATA na cały sezon kąpielowy wynosi:
w Krynicy . . . . 2 złr. 50 ct.
z przesyłką poczt. 3 „ — „
za granicą . . . . 3 „ 25 „

Numer pojedynczy w Krynicy kosztuje 15 ct.
W innych miejscach i zdrojowiskach krajowych 16 ct.

# KRYNICA

PISMO

poświęcone balneologii i sprawom polskich zdrojowisk.

Redaktor główny i wydawca: Dr. LEON KOPFF, lekarz rządowy c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy.

Przedpłatę frankowaną przyjmuje Administracya pisma „Krynica“ w Krynicy, tudzież wszystkie urzęda pocztowe.

W Warszawie, Król. Polskiem i Rosyi, przyjmują przedpłatę wszystkie księgarnie.

INSERATY przyjmuje się za opłatą od miejsca wiersza drobnym drukiem (petit) po 8 centów.

Biuro Redakcyi i Administracyi w kancelaryi c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy.

KALENDARZ: Czerwiec. 21 Niedziela. 5 po Św. Alojzego Gonzagi. 22 Poniedziałek. Paulina b. 23 Wtorek. Wandy, Agrypiny. 24 Środa. Narodzenie ś. Jana. 25 Czwartek. Wilhelma, Łucyi. 26 Piątek. Jana i Pawła br. m. 27 Sobota. *Wig.* Władysława króla węgiersk. — Wschód słońca: 21/6 3.52. 27/6 3.52. — Zachód słońca: 21/6 8.11. 27/6 8.11.

## KRÓTKIE SPRAWOZDANIE ZDROJOWISK

ze sezonu r. 1890.

(Dokończenie).

### III.

### Sprawozdanie Zakładu zdrojowego w Ciechocinku.

Przez cały czas pory kąpielowej w 1890 roku przebywało w Ciechocinku 4500 osób.

Wedle okolic zkąd goście przybywali, było:

| | |
|---|---|
| Z Królestwa Polskiego | 4039 |
| W tej liczbie z samej Warszawy 1800. | |
| Z północnych gubernij i Cesarstwa | 150 |
| Z południowych gubernij Cesarstwa | 60 |
| Z dalszych gubernij i Cesarstwa | 100 |
| Z Prus | 90 |
| Z Austryi | 60 |
| Z Taszkentu | 1 |
| Razem | 4500 |

Z powyższej liczby było:

| | |
|---|---|
| Właściwie chorych[1]) | 3239 |
| Osób chorym towarzyszących i sług | 1261 |
| Razem | 4500 |

Co do płci:

| | |
|---|---|
| Osób płci męzkiej | 1970 |
| Osób płci żeńskiej | 2530 |
| Z tego było dzieci do lat 14 obojej płci | 1262 |

Wydano kąpieli 97,000.

A mianowicie:

| | |
|---|---|
| Solankowych | 89691 |
| Parowych | 778 |
| Tuszowych | 2051 |
| Borowinowych (błotnych) | 4480 |

| | | |
|---|---|---|
| Spotrzebowano na miejscu szlamu | 550 | garncy |
| „ „ „ ługu | 1905 | „ |
| Spotrzebowano na miejscu ziemi torfowej do okładów | 50 | stóp sześć. |
| „ „ „ wyciągu z igliwia[1]) | 500 | butelek |
| „ „ „ wód mineral. zagraniczn. około | 9000 | „ |

Rozesłano:

| | | |
|---|---|---|
| Szlamu ciechocińskiego | 68000 | funtów |
| Soli ciechocińskiej lekarskiej | 1200 | „ |
| Ziemi torfowej | 500 | „ |
| Solanki ciechocińskiej | 1500 | butelek |
| Ługu ciechocińskiego | 10000 | „ |
| Wyciągu z igliwia | 75 | „ |

| | |
|---|---|
| Najwięcej było chorych kobiet | 41,91% |
| Najczęściej podlegały one chorobom kobiecym | 41,09% |
| Najmniej cierpieniom narządów moczowych, przewlekłym wrzodom i nowotworom | 0,19%, 0,27% i 0,38% |
| Mężczyzn najwięcej przybyło z gośćcem | 25,54% |
| Najmniej z zakrzepem żył, krzywicą i niedokrewnością | 0,58%, 0,78% i 0,98% |
| Dzieci przybyło najwięcej z zołzami | 75,71% |
| Najrzadziej spostrzegano u nich cierpienia narządów moczo-płciowych, obrzmienia wątroby i śledziony oraz nie zołzowate choroby skórne | 0,21%, 0,43% i 0,54% |

### IV.

### Sprawozdanie Zakładu zdrojowego w Żegiestowie.

#### Wykaz liczby gości zdrojowych w 1890 r.

W czasie pory zdrojowej bawiło ogółem w Zakładzie osób 1183, stanowiących 526 drużyn; w tej liczbie mężczyzn 410, kobiet 669, dzieci 104.

[1]) W tej liczbie w szpitalu św. Tadeusza 158, w wojskowym 361.

[1]) Wyrobu miejscowego aptekarza p. Gębczyńskiego i wyrobu zagranicznego z Krynicy.

W r. 1890 było osób 220 więcej niż w r. 1889.

| | |
|---|---|
| Z Galicyi przybyło osób | 988 |
| Z Królestwa Polskiego | 101 |
| Z Poznańskiego | 41 |
| Z Litwy | 15 |
| Z Węgier | 27 |
| Ze Styryi | 5 |
| Z Austryi niższej | 2 |
| Z Rosyi | 4 |
| Razem | 1183 |

W tej liczbie było leczących się:

| | |
|---|---|
| Mężczyzn | 190 |
| Kobiet | 308 |
| Dzieci | 85 |
| Razem | 583 |

### Wykaz kąpieli w 1890 r.

| | |
|---|---|
| Kąpieli gazowo-wodnych całkowitych sporządzono | 4490 |
| „ „ „ nasiadowych | 921 |
| „ borowinowych całkowitych | 682 |
| „ popradowych | 7200 |
| „ igliwiowych i słonych | 317 |

Wody żegiestowskiej rozesłano około 62,000 flaszek.

### V.

### Sprawozdanie Zakładu zdrojowego w Iwoniczu.

Wydano kąpieli mineralnych jodo-bromowych, borowinowych, igliwiowych, balsamicznych, natryskowych, obojętnych, inhalacyj tuszowo-zimnych ogółem w r. 1890 . . . . . . . . . . . 26.021

Ekspedyowano: 1. wód mineralnych ze źródeł „Karola“ i „Amelii“ flaszek . . . . . . . . 44.666

2. Soli mineralnej jodo-bromowej kg. . . . . . 1711½

3. Ługu jodo-bromowego litr . . . . . . . . 358¾

4. Szlamu . . . . . . . . . . . . . . . 978

Liczba gości kąpielowych w sezonie 1890 r.:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Z Galicyi | rodzin | 699 | osób | 1413 |
| Z Bukowiny | „ | 26 | „ | 40 |
| Z Austryi niższej | „ | 3 | „ | 8 |
| Z Bośnii | „ | 1 | „ | 1 |
| Z Węgier | „ | 16 | „ | 32 |
| Z Królestwa Polskiego | „ | 48 | „ | 130 |
| Z Litwy | „ | 7 | „ | 17 |
| Z Wołynia | „ | 2 | „ | 9 |
| Z Podola rosyjskiego | „ | 5 | „ | 10 |
| Z Rosyi | „ | 10 | „ | 13 |
| Z Inflant | „ | 1 | „ | 1 |
| Z W. Ks. Poznańskiego | „ | 9 | „ | 22 |
| Z Prus | „ | 1 | „ | 1 |
| Z Rumunii | „ | 5 | „ | 10 |
| Z Ameryki | „ | 1 | „ | 1 |
| Razem | rodzin | 834 | osób | 1708 |

W tej liczbie płci męskiej 612, kobiet 1096.

1. Z udogodnień na sezon bieżący poczynionych, zaliczyć można znaczne obniżenie cen lokali w niektórych domach, przy jednocześnie starannem odnowieniu takowych, pod względem mebli i innych udogodnień.

2. Sprowadzenie wody mineralnej z nowo odkrytego w r. 1890 źródła „Emmy“ w głębokości 371 metrów, która analizowana przez Dra Karola Trochanowskiego, okazała się być taką samą jak w źródłach głównych; — obfitość tego zdroju nieprzeczerpana.

3. Przez zastosowanie najnowszego systemu ogrzewania i odparowywania w nowo zbudowanej solarni, podniesiono znakomicie produkcyą soli mineralnej, co jednocześnie umożliwiło obniżenie jej ceny z złr. 1·50 na złr. 1·30 za kilogram, zapewniając odprzedającym znaczny rabat.

Na tem kończymy krótkie sprawozdanie ze sezonu naszych zdrojowisk. Żałujemy bardzo, że nie możemy umieścić także krótkich sprawozdań sezonowych innych większych zdrojowisk galicyjskich, ale Zarządy tych zdrojowisk prośbę naszą o nadesłanie krótkich sprawozdań, pozostawiły bez odpowiedzi.

## Drobne wiadomości.

**Lekarz piękności.** W Nowym Jorku praktykuje kobieta doktor, której klientela składa się wyłącznie z kobiet, leczących się na... brzydotę. Udają się one do niej, aby je uczyniła szczuplejszemi, lub obdarzyła je większą wagą; poprawiła karnacyę skóry, wzmocniła porost włosów, nadała oczom blasku; jednem słowem, aby wypełniła wszystkie braki natury.

Osobom zbyt otyłym przepisuje ona kąpiele słone rano, nacierania ostrą gąbką i spanie na twardych materacach, a nadto muszą one zgryźć kilka ziarnek palonej kawy na pół godziny przed jedzeniem, co zmniejsza znacznie apetyt; wolno im jeść tylko rzeżuchę, szpinak, w ogóle jarzyny. — Kobiety chude pani ta leczy marchwią, pasternakiem, daje im przed jedzeniem po kilka kropel żelaza fosfatu dla zwiększenia apetytu, a nadewszystko zaleca wypić szklankę mleka na noc, przed udaniem się na spoczynek. Zamawia ona gorsety, które wykonywują według jej wskazówek inaczej dla kobiet szczupłych, inaczej dla kobiet korpulentnych.

Osoby zanadto czerwone muszą pić szafran i brać ciepłe kąpiele; bladym doktor piękności przepisuje butelkę czerwonego wina codziennie i kąpiele chłodne.

Pani X. dokonała w przeciągu pół roku zadziwiających istotnie kuracyj. Brzydkie zupełnie panny wychodziły z jej rąk wcale powabnemi. Jest ona bardzo surowa i stanowcza; za najmniejsze przekroczenie przeciwko swym instrukcyom daje odprawę pacyentce. Projektuje ona założyć szpital, w którym znajdą pomieszczenie wyłącznie tylko osoby, leczące się na brzydotę. Powodzenie takiego zakładu jest z góry zapewnione.

**Przewyborny środek przeciw pijaństwu** bywa używanym w Szwecyi i Norwegii. Nałogowe pijaństwo bywa tam karane więzieniem, a w niem leczą pijaków z ich nałogu w sposób dosyć oryginalny lecz praktyczny.

Oto zamiast zwykłego posiłku dają im dwa razy dziennie chleb rozmoczony w wódce. W początkach pacyenci z wielkim smakiem jedzą ów chleb i popijają wódką; stopniowo jednak nabierają do tego pożywienia takiego wstrętu, że po ośmiu lub dziesięciu dniach znosić go nie mogą i wolą głodem się morzyć. Z kolei dają pacyentom zwyczajne pokarmy, potem znów tylko chleb z wódką na próbę, czy dawny nałóg nie powrócił i to dopóty, dopóki zupełnie wyleczeni nie opuszczą więzienia.

Słyszeliśmy, że i u nas próbowano tego środka, lecz niestety bez skutku. Widocznie nasze słowiańskie żołądki więcej znieść mogą, niż skandynawskie.

**Najtłuściejszą prebendę** miał niezawodnie pastor anglikański, Lavy, zmarły właśnie w Londynie w 95 roku życia. Przez 50 lat swojej działalności pastorskiej pobierał 1.700 funtów szterlingów rocznej pensyi, zatem wziął razem 85.000. Posada jego była czystą synekurą, bo cała parafia liczy zaledwie 200 mieszkańców, a z tych drobna tylko ilość uczęszcza na nabożeństwa. Takich synekur dla duchownych jest w City dwanaście.

**Sztuczne wyrabianie szmaragdów.** Chemikowi Greville Williams, z londyńskiego zakładu gazowego, udało się z pozostałości gazowych retort zrobić sztuczny szmaragd, prawie zupełnie podobny do prawdziwego. Koszta jednak imitacyi są tak wysokie, iż na razie nie grozi prawdziwym szmaragdom zdeprecyonowanie.

**Zabarwianie róż.** Jedno z pism fachowych niemieckich podaje następujący sposób zabarwiania róż białych na herbaciane. Do litra gorącej wody dodaje się 8 do 10 gramów kwasu pikrynowego. Gdy woda ostygnie zupełnie, należy zamoczyć w niej na godzinę różę białą. Po upływie tego czasu róża otrzymuje kolor herbaty. Dodawszy do gorącej wody szafranu i kurkumy otrzymujemy róże szkarłatne, zaś po dodaniu ałunu i szafranu z jasno-czerwonych ciemno-czerwone.

**Procedura sądowa u Kafrów.** Najwyższym sędzią u Kafrów jest naczelnik plemienia; od jego wyroku nie ma już apelacyi. Grzywny składają się zwykle z wołów, krów, cieląt i w ogóle bydła, które skazany musi oddać naczelnikowi. Ten ostatni, jak opowiada pewien misyonarz z zakonu Trapistów, w czasie wykonywania władzy sądowej siedzi na skórze wołu i w czasie całej rozprawy zajęty jest pilnie spożywaniem mięsa i piciem piwa. Po jego prawicy siedzi jeden z doradców, który kieruje rozprawą i odgrywa niejako rolę prokuratora. Oskarżeni wraz ze świadkami siedzą przed naczelnikiem. Mężczyźni żonaci stoją po prawej stronie, bezżenni po lewej. Ci ostatni nie mają prawa zabierania głosu, lecz wolno im tylko przysłuchiwać się. Lasek i broni przynosić tam ze sobą nie wolno, a tylko jeden z radców trzyma rózgę w ręku; on to obu stronom spornym i słuchaczom wskazuje miejsca. Naczelnik przez cały czas rozprawy tylko słucha i je, a tylko od czasu do czasu, kiedy zda mu się, że rozprawa schodzi na fałszywe tory, obejmuje przewodnictwo.

Kiedy sprawa została już należycie wyjaśnioną, jeden z radców wypowiada swe zdanie o niej, tudzież o wyroku, jaki ma zapaść. Naczelnik zadaje wówczas oskarżonemu i oskarżycielowi jeszcze kilka krótkich pytań, poczem zwraca się do mężczyzn żonatych z zapytaniem, czy wszystko dobrze słyszeli i rozumieli, na co ci odpowiadają jednogłośnie:

— *Yebo Nkosi Siyezwa,* to znaczy: „tak, panie, słyszeliśmy“.

Naczelnik więc powstaje i ogłasza wyrok, skazujący tę lub ową stronę na oddanie mu tylu a tylu sztuk bydła. Wydając wyrok uniewinniający, naczelnik mówi:

— Uwalniam tego człowieka, bo nie widzę w nim winy.

Skazany musi naczelnikowi podziękować za wydanie wyroku. Po ukończeniu rozprawy naczelnik powraca do swej chaty, przyczem lud wita go okrzykiem:

— Bądź pozdrowion, panie, powiedziałeś prawdę

W tej chwili jeden z obecnych rozpoczyna śpiew pochwalny na cześć naczelnika.

**Korespondencya Bismarka.** *New Review* opowiada, w jak sprytny sposób umiał Bismark w czasach parlamentu frankfurckiego ochraniać swe depesze przed argusowemi oczami ówczesnego rządu związkowego (austryackiego).

Wiedziano wówczas, że rząd ów przejmuje depesze różnych posłów, oddane na pocztę, i dopiero odczytawszy je, wysyła dalej. Tylko depesze Bismarka nigdy do rąk rządu się nie dostawały. Dziwiło to zawsze posła hanowerskiego, tak dalece, że tenże nareszcie spytał Bismarka, w jaki sposób mu się to udaje. W odpowiedzi na pytanie Bismark poprosił posła, by udał się z nim na przechadzkę. Poszli więc. Jakież jednak było zdziwienie Hanowerczyka. kiedy Bismark zaprowadził go do najuboższej dzielnicy podmiejskiej Frankfurtu. Tam na jednej z ulic Bismark włożył rękawiczki na ręce i wszedł z towarzyszem do jakiegoś kramu.

— Masz pan mydło? spytał późniejszy kanclerz kupca.

— Owszem.

— Jakie gatunki?

Kupiec wymienił kilka gatunków i przedstawił próby, z których szczególnie jedna odznaczała się nader niemiłym odorem. Bismark kupił mydło, a następnie poprosił kupca o kopertę. Podano mu ją. Bismark włożył w nią olbrzymi list z kieszeni wydobyty, kopertę opieczętował pieczątką kupca i chciał list zaadresować. Nie szło mu to jednak w rękawiczkach, poprosił więc kupca o wyręczenie. Kiedy adres był już gotów, Bismark włożył list do kieszeni, w której znajdowało się cuchnące mydło.

— No, a teraz — rzekł do Hanowerczyka — niechaj kto odgadnie, że w kopercie otłuszczonej i cuchnącej mydłem, kryją się depesze do rządu pruskiego.

## DROBIAZGI HUMORYSTYCZNE.

**Na targu.**

— Bójcie się Boga, Chaimie, za takiego konia żądać 80 papierków, toć szkapa nie ma wcale zębów.

— Przecie un nie potrzebuje orzechy gryźć.

**Dowiedział się co pijał.**

— Gość. — Proszę o filiżankę kawy bez cykoryi.

— Gospodyni. — Cóż to, chciałbyś pan od dziś pijać czystą wodę?

**W gminie.**

— Jak się nazywasz?

— Jak mój ojciec.

— A twój ojciec?

— Jak ja.

— A obydwaj do licha?

— Jeden jak drugi.

**W rozmowie.**

— Chciałbym się koniecznie poznać z sędzią Z.

— To bardzo łatwo.

— Jak.

— Ukradnij co.

**Mimowolna zasługa.**

— Czy uważasz, jak pani Z. jest dziś uprzejmie milcząca?

— To nie jej zasługa tylko zapalenia krtani.

**Rozwiane złudzenie.**

Para narzeczonych siedzi w buduarze, zatopiona w miłosnej rozmowie; zegar bije dziesiątą, potem jedenastą, wreszcie dwunastą.

— Ach! jak prędko czas leci przy tobie moja luba! — mówi z zachwytem narzeczony.

— Jesteś w błędzie najdroższy, to papa nakręca zegar w salonie.

**Z życia.**

— Chodźmy odwiedzić chorą i jej nowonarodzonego!

— Wypada, ale niechajże cię duszko na chrzestną matkę poproszą, a ja centa przy duszy nie mam.

— Nie lękaj się, byłam przezorną; jeszcze przed kilku miesiącami mówiłam, iż mam tak nieszczęśliwe ręce, że mi wszystkie chrzestniaki umierają.

## Wiadomości urzędowe c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy.

**Opłaty zdrojowe** wynoszą na cały sezon od osoby: Taksa kuracyjna I. kl. **3** złr. za muzykę **3** złr. — Taksa kuracyjna II. kl. **1** złr. **50** ct., za muzykę **1** złr. **50** ct. — Lekarze i ich żony, nauczycielki szkół ludowych, dzieci do lat 10, służba i ubodzy są od opłat zdrojowych uwolnieni.

**Lekarze ordynujący.** Rządowi: **Dr. L. Kopff** „pod Topolami“. — **Dr. H. Ebers** w Zakładzie hydropatycznym. — Prywatni: **Dr. Z. Ashkenazy** pod „Pagatem“. — **Dr. J. Blatteis** „pod Jeleniem“. — **Dr. L. Glücksmann** w budynku posądowym. — **Dr. A. Lorentski** „pod Litwinką“. — **Prof. Dr. A. Mars** w „Domu Szwajcarskim“. — **Dr. B. Skórczewski** w „Witoldówce“. Lekarz gminny **Dr. F. Kmietowicz** w domu „pod Kosynierem“.

**Apteka** w domu „pod Krakusem“.

**C. k. Zarząd zdrojowy** w łazienkach głównych.

**C. k. Komisarz zdrojowy** w domu pod „Orłem“.

**C. k. Poczta i Telegraf** „pod Zamkiem".

**Biuro wywiadowcze** w Łazienkach mineralnych, udziela bezpłatnie wszelkich wyjaśnień.

## Ceny kąpiel:

| | Od godz. 6 rano do 2 popołudn. zł r. | ct. | Od godz. 4 do godz. 6 wieczór zł r. | ct. |
|---|---|---|---|---|
| ***I. W gmachu łaziennym głównym.*** | | | | |
| Kąpiel mineralna waniennа metodą Schwartza ogrzewana, dla dorosłych Klasa I. . . . . . . . . | — | 90 | — | 90 |
| „ „ „ II. . . . . . . . . | — | 70 | — | 50 |
| Kąpiel dziecięca obok kąpieli dla dorosłych . . . . | — | 35 | — | 30 |
| Kąpiel mineralna nasiadowa . . . . . . . . | — | 20 | — | 20 |
| ***II. W chodniku krytym.*** | | | | |
| Kąpiel gazowa z kwasu węglowego . . . . . . . | — | 50 | — | 50 |
| ***III. W łazienkach borowinowych.*** | | | | |
| Kąpiel żelazna borowinowa Klasa I. . . . . . . . | 1 | 60 | 1 | 60 |
| „ „ „ „ II. . . . . . . . | 1 | 30 | 1 | 10 |
| „ „ „ dla dzieci . . . . . . | — | 80 | — | 70 |
| „ „ „ na nogi . . . . . . . | — | — | — | 30 |
| „ „ „ na ręce . . . . . . . | — | — | — | 20 |
| Okład borowinowy . . . . . . . . . . . | — | — | — | 10 |
| Kąpiel zwyczajna Klasa I. . . . . . . . . . | — | 60 | — | 50 |
| „ „ „ II. . . . . . . . . . | — | 50 | — | 40 |
| ***IV. Dodatki do kąpiel.*** | | | | |
| Dwa litry odwaru igliwiowego . . . . . . . . . . | — | 10 | — | 10 |
| Za użycie prześcieradła kąpielowego . . . . . . . | — | 10 | — | 10 |
| „ „ ręcznika . . . . . . . . . . . | — | 6 | — | 6 |

**Uwaga.** Ceny kąpiel w Maju, Czerwcu i Wrześniu są zniżone o 20%

**Cennik c. k. Zakładu hydropatycznego:** *I. Kąpiele: A)* Bilet na kompletne procedury hydropatyczne przez cały dzień, tj rano, przed i popołudniu używać się mające, na dni 7, I. klasy dziennie à **1** złr., kosztuje 7 złr., II. kl. dziennie po **75** ct., kosztuje 5 złr. **25** ct. Ten sam bilet na 6 dni I. kl. dziennie **1** złr. kosztuje **6** złr., II. kl. po **75** ct. dziennie **4** złr. **50** ct. *B)* Bilet na kompletne procedury t. j. na używanie procedur hydropatycznych 2 razy dnia, na 7 dni I. kl. dziennie à **80** ct., kosztuje **5** złr. **60** ct., II. kl. po **65** ct. dziennie, kosztuje **4** złr. **55** ct. Ten sam bilet na 6 dni I. klasy po **80** ct., kosztuje **4** złr. **80** ct II. klasy po **65** cent. dziennie, kosztuje **3** złr. **90** ct. *C)* Bilet na jednorazowe użycie procedury hydropatycznej w jednym dniu I. klasy **60** ct.; II. kl. **50** ct. Właściciel takiego biletu na jednorazową dzienną procedurę ma prawo użycia raz na dzień którejkolwiek z wszystkich procedur hydropatycznych pojedynczo lub w połączeniu. *D)* Bilet na procedury w domu: 2 razy dnia **40** ct. 1 raz dnia 25 ct. — ***Bielizna:*** za 1 prześcieradło **10** ct., za 1 ręcznik **6** ct., za 1 koc wełniany **20** ct.

**Uwaga.** Ceny procedur hydropatycznych są także w czasie od 15 Maja do końca Czerwca i od 1 Września do końca sezonu o 20% zniżone. O bilety na procedury i bieliznę zgłaszać się należy do kasy w Zakładzie hydropatycznym. Każdemu Gościowi, bez różnicy, przysługa za okazaniem biletu w godzinach kąpielowych tj. od 6 zrana do 2 popołudniu, tudzież od godziny 2 do 6 wieczór bezwarunkowo wolny wstęp do Zakładu hydropatycznego, a służba zakładowa obowiązaną jest każdego gościa, bez różnicy, obsłużyć w miarę żądania tegoż, w tym porządku, w którym się do zużytkowania procedur zgłosił.

**Czytelnia gazet:** w Domu Zdrojowym, abonament od osoby na cały sezon **1** złr.

**Wypożyczalnia książek:** w łazienkach mineralnych i w trafice w budce przy deptaku. Ma dzieła w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim. Opłata miesięczna od biorących 1 dzieło **1** złr., 2 dzieła **2** złr. — Kaucya **5** złr.

**Ceny pomieszkań** w domach rządowych od **50** ct do **2** złr. dziennie za pokój. Najdogodniej wybrać mieszkanie za przybyciem do Krynicy, ostatecznie za pomocą biura wywiadowczego, co wielka ilość mieszkań ułatwia i unikać faktorów w dworcu kolejowym w Muszynie.

**Restauracye, kawiarnie i cukiernie:** *a)* Zakładowe: w „Domu Zdrojowym". *b)* Prywatne: „pod Trzema Różami", „pod Dębem", „w Willi Ułana", „pod 3-ma Koronami" (izraelicka)

**Powozy, fijakry i wózki góralskie:** przy Dworcu kolei w Muszynie. Cena po **1** złr. **50** ct. do **3** złr.

## Spostrzeżenia Stacyi Meteorologicznej c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy od dnia 9 do 15 Czerwca 1891 r.

| Dnia | Stan barometru Linije paryskie o godz. 7 rano | o godz. 2 pop. | o godz. 9 w. | Ciepłota Termometr Cels. godz. 7 rano | godz. 2 pop. | godz. 9 w. | Stan nieba czyste 0 zachm. 10 godz. 7 rano | godz. 2 pop. | godz. 9 w. | Postać i kierunek chmur godz. 7 rano | godz. 2 pop. | godz. 9 w. | Kierunek i moc wiatru Cisza 0 najsiln. 10 godz. 7 rano | godz. 2 pop. | godz. 9 w. | Opad mierzono o godz. 7 rano | Uwaga deszcz grzmot błyskawice |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 9 | 315.4 | 315.4 | 314.8 | 17.5 | 26.2 | 17.5 | 5 | 5 | 2 | k | k | c | 1 | 2 | 1 | 0.82 | |
| 10 | 313.2 | 314 2 | 314.6 | 16.2 | 18.8 | 11.2 | 8 | 8 | 10 | d | d | d | 3 | 3 | 0 | — | od 9½ rano deszcz do 11½, chwilowo do 5-tej rano. |
| 11 | 315.2 | 315.6 | 315.4 | 12.5 | 17.5 | 11.2 | 8 | 5 | 10 | d | k | d | 2 | 1 | 0 | 8.34 | |
| 12 | 315.0 | 314.6 | 314.8 | 12.5 | 8.8 | 8.8 | 10 | 10 | 8 | d | d | d | 0 | 3 | 2 | — | od 7 rano deszcz chwilowo do 3 popołudniu, od 4 rano do 7. |
| 13 | 315 2 | 315.4 | 315.4 | 6.2 | 6.2 | 6.2 | 10 | 10 | 10 | d | d | d | 3 | 3 | 0 | 3.88 | od 10 rano deszcz chwilowo do 8-mej wieczór. |
| 14 | 315.6 | 315.6 | 315.4 | 11.2 | 13.8 | 10.1 | 10 | 8 | 10 | d | d | d | 1 | 1 | 0 | 1.46 | od 5 popołudniu deszcz chwilowo do 8 wieczór. |
| 15 | 315.2 | 315.4 | 315.4 | 11.2 | 15.0 | 10.1 | 10 | 5 | 10 | d | k | d | 1 | 1 | 1 | 0.74 | od 3½ popołudniu deszcz drobny chwilowo do 7 wieczór. |

## III. Lista Gości zdrojowych w KRYNICY, przybyłych od d. 9 do 15 Czerwca 1891.

| L. p. | Imię, Nazwisko i Godność | Zkąd przybywa | Pomieszkanie | Osób |
|---|---|---|---|---|
| 179 | Kastory Helena, żona adwokata z córką . . . . . . . . | z Krakowa | w Witoldówce | 2 |
| 180 | Lehrer Chaje. szynkarka . . . . . . . . . . . | z Dobromila | u Fabera | 1 |
| 181 | Brandwein Juda Hersch, wyrobnik z służącą . . . . . | „ | „ „ | 2 |
| 182 | Heftler Rozalia, krawcowa z synem . . . . . . . | z Częstochowy | pod Łososiem | 2 |
| 183 | Barowa Helena, żona nauczyciela z córką . . . . . . | z Jarosławia | „ Pogonią | 2 |
| 184 | Kitto Borys, kupiec . . . . . . . . . . . . . | z Rosyi | w Willi Janiny | 1 |
| 185 | Lewicka Stanisława, żona c. k. urzędnika telegr. z siostrą . . | z Krakowa | pod Kurkiem strzel. | 2 |
| 186 | Rejowska Helena, obywatelka z córką . . . . . . . | z Bystrzycy (Król. Pol). | w Witoldówce | 2 |
| 187 | Schweitzer Chaja, wyrobnica . . . . . . . . . . | z Bendzina (Kr. Pol). | w Domu propinacyjnym | 1 |
| 188 | Stert Jochwet, kupcowa . . . . . . . . . . . | z Rosyi | pod Łososiem | 1 |
| 189 | Fidler Perl, kupcowa . . . . . . . . . . . . | „ | „ „ | 1 |
| 190 | Dr. Zduń. lekarz . . . . . . . . . . . . . . | z Galicyi | w Witoldówce | 1 |
| 191 | Niezabitowska Honoryna, obywatelka z synem . . . . . | ze Lwowa | „ „ | 2 |
| 192 | Sławińska Marya, nauczycielka . . . . . . . . . | z Warszawy | „ „ | 1 |
| 193 | Claus Edward, zarządca dóbr arcyksięcia Albrechta . . . . | z Żywca | pod Orłem Nr. 12 | 1 |
| 194 | Gawrońska Karolina, żona substytuta notaryalnego . . . . | z Tarnowa | w Willi tatrzańskiej | 1 |
| 195 | Hopfenblum Adolf. kupiec z żoną . . . . . . . . | z Warszawy | w Willi Janiny | 2 |
| 196 | Licht Helena. żona propinatora . . . . . . . . . | z Tuchowa | pod Koleją państw. | 1 |

| L. p. | Imię, Nazwisko i Godność | Zkąd przybywa | Pomieszkanie | Osób |
|---|---|---|---|---|
| 197 | Hr. Puttkamer Zofia, właścicielka dóbr . . . . . . . . . | z Wilna | pod 3 Różami | 1 |
| 198 | Skierecka Marya, żona emeryt. dyrektora dystylarni nafty . . . | z Libuszy | „ „ „ | 1 |
| 199 | Kursa Franciszek, majster szewski . . . . . . . . . . . | z Krakowa | w Willi Janiny | 1 |
| 200 | Sobańska Teresa, właścicielka dóbr z panną służącą . . . . . | z Podola rosyjskiego | pod Litwinką | 2 |
| 201 | Obertyńska Helena, właśc. dóbr z towarzyszką i panną służącą . | z Poczapiniec (Podole) | w Willi tatrzańskiej | 3 |
| 202 | Marschall Leokadya, właścicielka realności . . . . . . . . | ze Lwowa | „ „ | 1 |
| 203 | Gdowska Karolina, właścicielka realności . . . . . . . . . | z Sędziszowa | pod Białą różą | 1 |
| 204 | Redel B., kupiec . . . . . . . . . . . . . . . . . | z Warszawy | w Willi Janiny | 1 |
| 205 | Klein Wilhelm, podróżujący . . . . . . . . . . . . . . | z Budapesztu | pod Węgrem | 1 |
| 206 | Udrycki Damian, syn obywatela . . . . . . . . . . . . | z Mostów wielkich | w Domu zdroj. Nr. 18 | 1 |
| 207 | Salwicka Anna, żona c. k adjunkta sądowego . . . . . . . | z Monasterzysk | w Łazienkach min. 2 | 1 |
| 208 | Scherautz Wilhelmina, właścicielka realności z córką . . . . . | z Wiśnicza | pod Cisem | 2 |
| 209 | Sorokówna Helena, córka lekarza . . . . . . . . . . . | z Litwy | „ Zamkiem Nr. 15 | 1 |
| 210 | Kozłowska Wanda, nauczycielka . . . . . . . . . . . . | „ | „ „ „ „ | 1 |
| 211 | Jaśkiewicz Marya, właścicielka realności z córką . . . . . . | z Rzeszowa | pod Trąbką Nr. 13 | 2 |
| 212 | Teper Beile, wyrobnica . . . . . . . . . . . . . . . | z Królestwa Polskiego | u Berla Nadla | 1 |
| 213 | Lindwurm Laje, wyrobnica . . . . . . . . . . . . . . | z Kamionki | „ „ „ | 1 |
| 214 | Englet Sara, wyrobnica . . . . . . . . . . . . . . . | z Piątkowy | „ „ „ | 1 |
| 215 | Węglarski Tadeusz, krawiec z familią i pomocnikiem . . . . . | z Krakowa | pod Matką Boską | 4 |
| 216 | Ks. Stocki Aleksander, gr.-kat proboszcz . . . . . . . . . | z Bohutyna (p. Złoczów) | w Łazienkach min. | 1 |
| 217 | Hr. Tarnowska Jadwiga, właścicielka dóbr z służącą . . . . . | z Śniatynka | pod Wisłą | 2 |
| 218 | Sikorska Izabela, żona inżyniera Wydziału kraj. z siostrzenicą . . | ze Lwowa | „ Pagatem | 2 |
| 219 | Hr. Zamoyska Albertyna, właścicielka dóbr z służącą . . . . . | z Wołynia | w Willi tatrzańskiej | 2 |
| 220 | Pędracka Helena, żona rejenta z kuzynką . . . . . . . . | z Dubiecka (Galicya) | pod Pagatem | 2 |
| 221 | Izbicki Jan, nauczyciel . . . . . . . . . . . . . . . | z Krakowa | „ „ | 1 |
| 222 | Hejdowa Helena, żona c. k. notaryusza . . . . . . . . . | z Żółkwi | „ Gwiazdą | 1 |
| 223 | Glanz Józef, c. k. dyrektor i lustrator dóbr państwowych . . . | ze Lwowa | w Domu zdroj. Nr. 29 | 1 |
| 224 | Rulikowska Jadwiga, obywatelka ziemska z synem . . . . . . | z Szychowic (Król. Pol.) | pod Wisłą | 2 |
| 225 | Miler Karol, kupiec z subjektami . . . . . . . . . . . | z Nowego Sącza | „ Topolami Nr. 3-4 | 3 |
| 226 | Szadek Marya, żona lekarza z córką . . . . . . . . . . | z Kijowa | w Willi tatrzańskiej | 2 |
| 227 | Ks. Stojakowski Piotr, emeryt, były nauczyciel gimnazyalny . . | z Warszawy | w Zakładzie dyjetet. | 1 |
| 228 | Bernhard Leopold, c. k. oficyał poczty z familią . . . . . . | ze Lwowa | w Szkole | 3 |
| 229 | Petter Karol, zastępca firmy Denka . . . . . . . . . . | „ | pod Potokiem | 1 |
| 230 | Szurek Konstancya, wdowa po c. k. radcy skarbowym . . . . | z Krakowa | „ Topolami Nr. 11 | 1 |
| 231 | Frelich Franciszek, urzędnik . . . . . . . . . . . . . | z Warszawy | w Zakładzie dyjetet | 1 |
| 232 | Tukatto Celina, właścicielka dóbr . . . . . . . . . . . | z Królestwa Polskiego | pod 3 Różami | 1 |
| 233 | Chełmicki Ludwik, obywatel ziemski . . . . . . . . . . | „ „ | „ „ „ | 1 |
| 234 | Gromnicki Józef, notaryusz . . . . . . . . . . . . . | z Komarna | pod Zamkiem Nr. 3 | 1 |
| 235 | Grün Józef, buchalter z żoną . . . . . . . . . . . . | ze Lwowa | „ „ „ 6 | 2 |
| 236 | Steifer Franciszek, budowniczy . . . . . . . . . . . . | „ | „ Szwajcarem Nr. 3 | 1 |
| 237 | Żebrowska Stanisława, córka urzędnika miejskiego . . . . . . | „ | „ „ | 1 |
| 238 | Kubala Besorion, urzędnik kolei państw. . . . . . . . . . | ze Stryja | „ „ | 1 |
| 239 | Zwilling Krystyna, żona kupca z siostrzenicami . . . . . . . | z Białej | „ 3 Różami | 3 |
| 240 | Dyduszyński Antoni, c. k. radca sądu kraj. z córką . . . . . | z Sambora | pod Zamkiem Nr. 10 | 2 |
| 241 | Hiszberg Ludwika, żona kupca z dziećmi i panną Celiną Rakowską | z Łodzi (Król. Pol.) | „ Szczerbcem | 4 |
| 242 | Przemyśler Ludwik, obywatel . . . . . . . . . . . . . | z Warszawy | w Willi Janiny | 1 |
| 243 | Weinbaum Mania, prywatna . . . . . . . . . . . . . . | z Kamienicy (Król. Pol.) | pod Koleją państw. | 1 |
| 244 | Paciore Ryfka, prywatna . . . . . . . . . . . . . . . | z Warszawy | „ „ „ | 1 |
| 245 | Korzym Jan, piekarz z synem i służbą . . . . . . . . . | z Nowego Sącza | w Willi Anny | 5 |
| 246 | Gawlik Franciszek, majster szewski z żoną i pomocnikiem . . . | ze Lwowa | w Domu zdrojowym | 3 |
| 247 | Weiss Aleksander, nauczyciel gimnastyki . . . . . . . . . | z Krakowa | pod Trąbką Nr. 19 | 1 |
| 248 | Kijański Konstanty, c. k. komisarz skarbowy z familią i służbą . | z Stanisławowa | „ Pogonią | 6 |
| 249 | Sobański Zdzisław, słuchacz uniwersytetu . . . . . . . . | z Krakowa | „ Litwinką | 1 |
| 250 | Tchórznicki Konstanty, dyrektor filii Banku hipot. z familią i służącą | „ | „ „ | 4 |
| 251 | Najkowska Leokadya, kapitalistka . . . . . . . . . . . | z Warszawy | w Pensyonacie Dra Ebersa | 1 |
| 252 | Soczek Henryk, optyk i tokarz z córką . . . . . . . . . | z Krakowa | pod Potokiem | 2 |
| 253 | Gold Berl, gorzelnik z synem . . . . . . . . . . . . | z Ucherec (Gródek) | „ 3 Koronami | 2 |
| | | | Razem rodzin 75 osób | 124 |
| | Oprócz powyżej wyszczególnionych przybyło niekurujących się i przejezdnych rodzin 15 osób | | | 28 |
| | | | Suma poprzedniej listy rodzin 230 osób | 471 |
| | **Ogólna ilość od 15 Maja do 15 Czerwca 1891 r. rodzin 320 osób** | | | **623** |

**Sprostowanie.** W II. liście gości kuracyjnych w Krynicy ma być pod poz. 163 Kriegseisen Kamila, żona c. k. auskultanta sądowego z siostrą.

**Uwaga.** Wszelkie życzenia sprostowań uprasza się zgłaszać do Biura wywiadowczego c. k. Komisyi zdrojowej w łazienkach mineralnych.

Stacya kolei MUSZYNA-KRYNICA:
z Krakowa 8 godz.
ze Lwowa 12 „
z Budapesztu 12 „

W miejscu: Poczta trzy razy dziennie, Telegraf, Apteka.

# C. K. ZAKŁAD ZDROJOWY
# KRYNICA (w Galicyi)

## najobfitsza szczawa żelazista

Położenie górskie w Karpatach 590 metr. nad p. m. — Od stacyi kolejowej godzina drogi, znakomicie utrzymanej.

**Środki lecznicze:** Obok klimatycznych warunków, kąpiele mineralne żelaziste, nader obfitujące w kwas węglowy, ogrzewane metodą Schwarza (w roku 1890 wydano ich przeszło 35.000). — Kąpiele borowinowe, parą ogrzewane (w roku 1890 wydano ich 14.000). — Dotychczasowa ilość gabinetów w łazienkach mineralnych została pomnożoną, połowa gabinetów w łazienkach borowinowych ogrzewa się parą, dalej picie wód Krynickiej i Słotwińskiej, żentycy, kefiru, — gimnastyka w nowym na ten cel w parku urządzonym budynku i t. d.

**Mieszkania:** Przeszło 1400 pokoi z większym i mniejszym komfortem umeblowanych, z pościelą i usługą, po większej części zaopatrzonych w piece. — Hotel „pod Trzema różami“ i dom gościnny „pod Zamkiem“ służą do tymczasowego umieszczania osób świeżo przybywających. — W Maju, Czerwcu i Wrześniu ceny pomieszkań jakoteż kąpieli są niższe.

**Spacery:** Wielki park świerkowy z wygodnemi ścieżkami, licznemi ławkami i miejscami do spoczynku i zabaw, rozliczne bliższe i dalsze spacery po równi i po górach, wycieczki w uroczą dalszą i bliższą okolicę.

**Zaspokojenie potrzeb i rozrywki:** Kilka restauracyj, kilka mleczarń, dwie cukiernie, wspaniały dom zdrojowy z salami balowemi, restauracyą, salą bilardową i dla gier, kręgielnia, kasyno, dwie wypożyczalnie książek, teatr ze Lwowa, orkiestra zdrojowa A. Wrońskiego od 21 Maja, dwóch fotografów, sklepy i rękodzielnicy wszelkiego rodzaju z głównych miast przybywający itd.

Prócz stale przez cały sezon ordynującego lekarza rządowego Dra **Kopffa**, praktykuje siedmiu lekarzy.

Frekwencya roczna wynosi przeszło 4500 osób. 4 15

**W samem zdrojowisku znajduje się według najnowszych zasad umiejętności urządzony:**

## C. K. ZAKŁAD WODOLECZNICZY (HYDROPATYCZNY)

**pod kierunkiem specyjalisty Dra Ebersa.**

W roku 1890 wykonano 24.000 procedur hydropatycznych. — Osoby, leczące się w c. k. Zakładzie wodoleczniczym, mogą znaleźć pomieszczenie w świeżo otwartym prywatnym pensyonacie Dra Ebersa, zastosowanym do potrzeb hydropatyi.

Sezon otwarty **od 15 Maja do końca Września.** Na żądanie udziela wyjaśnień **c. k. Zarząd zdrojowy w Krynicy.**

---

# Józef Rudnicki, Kraków

**Rynek Główny, Hotel Drezdeński**

## Pierwszorzędny Magazyn Nowości

**poleca na sezon letni:**

Lawn Tennis: RAKIETY. BALONY.

Buciki damskie i męskie.

Paski damskie i męskie.

Bluzki damskie i Koszule męskie.

**Etuis od 35 do 70 złr.**

Parasole chińskie ogrodowe (baldachimy) od **3** do **15** złr.

**Płaszcze** tureckie do kąpieli, prześcieradła, ręczniki, rękawiczki i gąbki.

**Płaszcze** gumowe jedwabne damskie i męskie.

**Kalosze** rosyjskie letnie, damskie i męskie.

**Pledy** i kapelusze angielskie.

**Bieliznę** męską w najlepszym gatunku, kołnierzyki, mankiety, skarpetki i chustki.

**Fabryczny Skład najlepszych Rękawiczek.**

**Wielki wybór najnowszych krawatek** 4 15

i wiele innych modnych towarów.

---

# WODY MINERALNE KRYNICKIE

**okazały się na podstawie długoletnich doświadczeń nader skutecznemi:**

1. W niedokrewności u dzieci dotkniętych krzywicą kośćca (Rhachitis), tudzież zołzami (Scrophulosis).
2. W przewlekłych nieżytach przewodu pokarmowego, połączonych z uporczywą biegunką, tak często trudnych do usunięcia, zwłaszcza u dzieci wątłych.
3. **W neurasthenii, — osłabieniu nerwowem, — połączenia wapna, obok soli żelazawych, wpływają znakomicie na ogólny stan chorego, jak to stwierdziło wielu nowszych neuropatologów.**
4. W pomazaniach nocnych, nasieniotoku i t. p., jeżeli zboczeniom tym towarzyszy niedokrewność i rozdrażnienie nerwowe.
5. Przeciw Blednicy (Chlorosis) i Białaczce (Leukaemia) powszechnie znaną jest znakomita działalność wody krynickiej ze zdroju „Głównego“.
6. W nieżytach przewlekłych pęcherza i miedniczek nerkowych, w przewlekłem zapaleniu nerek, wody krynickie okazały się nader skutecznemi.
7. **Woda ze zdroju słotwińskiego** (szczawa magnowo-żelazista, lekko rozwalniająca), **znakomicie działa jako środek dyjetetyczny** (podawana zamiast zwykłego napoju, z małym dodatkiem wina lub sama) **we wszystkich stanach niedokrewności i osłabienia, szczególniej w następstwie cierpień narządu płciowego u kobiet.** 4 15

**Zamówienia na rozsełkę wód mineralnych krynickich przyjmuje C. K. ZARZĄD ZDROJOWY W KRYNICY.**

Odpowiedzialny redaktor Andrzej Szyjewski. Z drukarni Związkowej w Krakowie pod zarządem A. Szyjewskiego.